

Stanowisko do projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy o odpadach (projekt z 14.01)

Warszawa, 2022.02.28

Stanowisko w odniesieniu do konieczności ustanowienia jednego operatora w systemie kaucyjnym

Postulujemy wprowadzenie systemu kaucyjnego stworzonego przez jednego operatora (wg terminologii projektu ustawy: „podmiot reprezentujący”), powołanego przez producentów wprowadzających na rynek napoje w opakowaniach i działającego w formule not for profit.

Jeden operator powinien reprezentować wszystkich wprowadzających produkty w opakowaniach objętych systemem. Takie rozwiązanie gwarantuje równy dostęp do systemu wszystkim podmiotom objętym obowiązkami wynikającymi z ROP. Nie jest narażone na wypaczenia systemu, a wbrew opiniom właśnie to zapewnia równe traktowanie wprowadzających. Poddział rynku kaucyjnego na więcej niż jednego operatora może spowodować wypaczenia i zdecydowane ograniczenie konkurencji oraz szereg innych negatywnych skutków.

Jeżeli oddzielne podmioty reprezentujące, jak np. największe sieci handlowe, będą mogły zorganizować swój własny system, to jest to przesłanka do stworzenia monopolu. Przykładem podobnej sytuacji jest system zbudowany u naszego sąsiada gdzie jedna z sieci handlowych zdominowała rynek surowca butelek PET i nie tylko. Tego rodzaju rozwiązania wzmacniają dużych graczy rynkowych, zwłaszcza duże sieci handlowe.

Argument zachowania konkurencyjności podmiotów w przypadku kilku operatorów nie znajduje tu zastosowania. W przypadku dobrze zaprojektowanego systemu jego konkurencyjność powinna mieć miejsce na poziomie organizacji zbiórki z punktów detalicznych i recyklingu.

Dopuszczenie działania wielu operatorów spowoduje chaos na rynku i w znacznym stopniu osłabi szanse na stworzenie efektywnego środowiskowo i ekonomicznie systemu, a co za tym idzie utrudni polskim producentom dostęp do surowca. Wielość operatorów spowoduje nie tylko trudności z przyjmowaniem opakowań, ale przede wszystkim trudności organizacyjne dla punktów detalicznych ze względu na konieczność zawierania umów z różnymi operatorami. Takie rozwiązanie spowoduje, że w obrocie mogą pojawić się różne stawki kaucyjne na ten sam typ opakowania u poszczególnych operatorów. W tym przypadku prowadzenie jasnego jednolitego przekazu do konsumentów będzie bardzo trudne, ponieważ będą oni postrzegać system jako skomplikowany i niezrozumiały.

Podstawowym zadaniem Operatora powinno być przede wszystkim wypełnienie celów środowiskowych wyznaczonych ustawą oraz dyrektywami unijnymi, a nie tworzenie rywalizacji, czy też generowanie zysków, między innymi poprzez wprowadzenie różnych wysokości kaucji. Takie działanie mogłoby wypaczyć sens i cel stworzenia systemu depozytowego, m.in. poprzez duże ryzyko budowania przewagi konkurencyjnej

wprowadzających w oparciu o wysokość kaucji, a w konsekwencji tym samym niższej ceny produktu na półkach. Co więcej działanie takie mogłoby doprowadzić do sytuacji, że kaucja zostałaby przez danego operatora ustalona na tak niskim poziomie, że nieopłacalne i zniechęcające dla konsumentów stałoby się oddawanie opakowań do punktów zbiórki.

Dlatego ważne jest, aby system obsługiwany był przez jednego operatora, który ustaliłby jednolite zasady pobierania kaucji dla wszystkich wprowadzających, a ustalona wysokość kaucji wynikałaby z analizy rynku i transparentności systemu, a nie z czynników wynikających z działalności konkurencyjnej pomiędzy operatorami. Ustalona kaucja powinna być jednolita dla danej wielkości opakowania.

W obecnie działających systemach standardem jest obligatoryjny scentralizowany i powszechny system w oparciu o jednego operatora działającego w formule not for profit - jest to model sprawdzony w wielu krajach, które już od lat mają system depozytowy na opakowania jednorazowe.

Odpowiednie precyzyjne wymagania dla jednego operatora, będącego reprezentantem wprowadzających oraz uczestnictwo i nadzór samych wprowadzających produkty w opakowaniach objętych systemem są, w naszej ocenie, gwarantem poprawnie działającego systemu kaucyjnego. Taka organizacja systemu zapewnia efektywność kosztową, powszechność dla konsumentów oraz wysokie poziomy odzysku z korzyścią dla środowiska.

Z poważaniem,

Robert Szyman

Dyrektor Generalny
Polskiego Związku
Przetwórców Tworzyw Sztucznych